

XVIII. évfolyam, 2006. október 23-i különszám

ÚJ *Almádi Újság*

BALATONALMÁDI VÁROS LAPJA

„Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne”

Ötvenhatos emlékszáma
(1956-2006)

Berényiek Pesten

Szabó Lászlóról és társairól, köztük a feladata teljesítése közben, hazafelé meghalt, tehát hősi halottunknak tekinthető Csizsár Jánosról, a vörösberényiek élelmiszer-segélyét Pestre szállítókról a még köztünk élő almádi forradalmároktól hallhattunk. A Megegye oldalában meghívó otthonában beszélgetünk az egykori berényi vízimalom-tulajdonos fiával, Szabó Lászlóval a történekről: a forradalomtól föllekedett berényi fiatalok halálós közúti balesettel végződő vállalkozásáról.

- Almádi '56-ban?... Annyi a szépséghibája, hogy berényi vagyok, Vörösberény 1956-ban önálló volt!

A pesti forradalmi megmozdulásokról a rádióból értesültek a berényiek is, általános volt a hevülés. Örvendeztünk, jó jel! Hogy valamit változtatni akar a nép. 24-én már mozgolódtak a berényiek, mindenki az utcán volt, beszélgettek. A hónap végén valaki kitalálta: vigyünk Pestre élelmet! Pécsi István pesti kommunista volt a tanácselnök, utálták a berényi parasztok.

Nagy a szegénység Pesten, hallottuk, gyűjtöttünk nekik! Fekete nevű sofőr - az almádi 4-es Mélyépitők, vagy a Bauxitkutató sofőre volt - hozta a teherautót, arra hordta a népet a húst, a kenyeret, a lisztet, a zsírt, a bort! Sok a sérült, a bort azoknak szántuk. A kórházban az orvosok elküldtek bennünket, megittuk.

Hányan voltunk? Tíz körül! Tuzsika Kázmér - hivatalosan Toszkáni Kázmér a neve, de a berényiek Tuzsikanak hívták -, ő a legidősebb, 40 körüli, kőbánya-tulajdonos volt. Ő volt a vezetőnk. Tuzsika, Németh Lajos, Koszorus László, Csizsár János, Szabó László... Mások nevében nem vagyok biztos. (Mond még egy nevet, de kér, ne írjam le, hátha tagadni fogja az illető, mert hogy rosszul emlékszik.) Majdnem mindenki megsérült. Egy hétfő voltunk a kórházban együtt, az ő nevüket ezért tudom ma is. Hazafelé autóbaleset ért bennünket.

Budapestre október végén - 28-án? - mentünk. Átéltünk november 4-ét, körbezárták a várost, nem mertünk elindulni.

Az élelemmel a XI. kerületben a nemzetközi diákszálló udvarán álltunk meg, osztogattuk, vitték szatyorral a pestiek. Ott szálltunk meg. Nézelődünk, megnéztük a Sztalin-szobor hűlt helyét, láttuk, ahogy a pesti gyerekek benzines palackot dobnak az orosz tankokra, az oroszok az agyonlőtt magyar fiúkat kirakatra tették... Csúnya dolgokat láttunk. A Móricz-körtéren, a Bartók (Béla út) körül tanyáztunk.

November 4-én sok páncélos mindenütt, lőnek, nem tanácsos kimenni. Pár napig vártunk, a kajánk fogyott. Haza kéne menni!

Elindultunk. Valahol Budaörs téjében elénk került egy orosz különítmény. Megállítottak, mit akarunk, kik vagyunk, kérdezték. A parancsnok fölkiáltte katonáit a platóra, találtak egy szem lövedéket, talán géppisztoly-töltényt volt. Emiatt feltételezte, hogy forradalmárok vagyunk. Egyikünk talán emlékszik akarta hazavinni. Ideges lett, sorba állított bennünket, elővette a pisztolyát és az elsőnek a homlokára tette: egy-két perc, ha nem tűnünk el, lelő, mint a disznót! Az autót elveszik! Futottunk az erdőbe.

(Hazafelé tartva) Érd körül teherautót találtunk az országúton. Föliültünk, elindítottuk. Nem tudtuk, hogy rossz, azért hagyták ott, mert nem volt jó a kormány. Az első kanyarban behajítottunk az árokba, fölborultunk. Csizsárra ráesett a pótkerék. Nekem a könyököm, vállam tört el. Majdnem mindenki megsérült. Fehérvárra vonatszerelvény vitt bennünket kórházba. Pár napig voltunk ott, Csizsár ott még élt, a mája leszakadt.

16 éves kisgyerek volt. Nem akartuk fölvenni a teherautóra, de fölshökött a kocsira! A vörösberényi katolikus temetőben van eltemetve. (Az édesapja Fűzfőn volt munkás, ő pedig akkor végzett az általános iskolában - egészíti ki Tolner István.)

Fehérvárról, vonattal, brigádban jöttünk haza. Kezdtünk el félni, mi lesz velünk! De nem jelentett föl bennünket senki, nagyobb ügyekkel voltak elfoglalva.

Keszey János képviselő (ma polgármester) így fogalmaz 2005-ben tartott október 23-i beszédében:

- Bár a forradalmi események központja a főváros volt, a vidéki Magyarország is megmozdult. Főleg élelmiszer szállítmányok érkeztek az ország különböző részéből, mindenféle ellenszolgáltatás nélkül. Balatonalmádi és Vörösberény lakossága is gyűjtést szervezett a felkelők támogatására. Néhány fős csoport vitte az élelmiszersegélyt Budapestre. A Móricz Zsigmond körtérenél az államvédelmisek feltartóztatták a csapatot, majd több napra egy pincébe zárták őket. Kiszabadulásuk után a hazafelé tartó autót baleset érte, többen súlyos sérülést szenvedtek. Csizsár János, egy 16 éves fiatalember életét veszítette. Lénárt József, a 20 éves almádi szerszámkészítő sem járt sokkal jobban. Ő többemagával egy traktort kerített a szovjet emlékmű ledöntéséhez. Pár nappal később már Pesten harcolt a Corvin-közben. Innen Pongrácz Gergelyékkel együtt Csókakőre vonult vissza, ahonnan többen nyugatra indultak. Lénárt József hazajött Balatonalmádiba. A forradalom leverése után Kenesére vitték, ahol válogatott kegyelenséggel megkínózták. A hosszabb börtönbüntetést ugyan elkerülte ismerősöknek köszönhetően, de a verések során megsérült veséje és belső szervei károsodtak, ennek következményeként 45 éves korában elhunyt.

K. M.

A ötvenhatos előkészítő nemzeti ellenállás három balatoni hőse, Tolner István, Turi István és Hatvári Hugó napjainkban. 1953-ban Turi Istvánt és Hatvári Hugót előbb halálra, majd életfogytiglanra ítélték, Tolner Istvánt 12 év börtönre. Mindhárman 1956-ban szabadultak, s a két egykor halálra ítélt a forradalom bukása után nyugatra menekült, hogy az 1990-es változások nyomán hazajöhessenek. (Bővebben róluk a Balatoni fiúk című riportkötvényben olvashatunk.)

Sajó Sándor

Magyar ének 1919-ben

Mint egykor Erdély meghajszolt határán

A fölriasztott utolsó bölény,

Úgy állsz most népem, oly riadtan, árván

Búd vadonának reszkető ölen;

És én, mint véred lüktető zenéje,

Ahogy most lázas ajkadon libeg,

A hang vagyok, mely belesír az éjbe

És sorsod gyászát így zendíti meg:

Két szemem: szegény, homlokom: gyalázat,

S a szívem, óh jaj! színg fájdalom...

Mivé tették az én szép hazámat?

Hová sülydítettél, pusztuló fajom?

Fetregsz: a sárban, népek nyomorultja,

Rút becstelenség magad és neved. -

Én mit tegyek már? - romjaidra hullva

Lehajtom én is árva fejemet.

Akárhogy dúl most szent vetéseinkben

Idégen fajta hínárv söpredék:

E szá: maszlajtól részegült világon

Bennem, hívallón, egy érzés sajog:

Magyar vagyok, a fajomat imádom.

És nem leszek más, - inkább meghalok!

Uram! tudd meg, hogy nem akarok élni,
Csak magyar földön és csak magyarul...

Ha bűn, hogy lelket nem tudok cserélni,

Jobb is, ha szárnyam már most porba hull;

De ezt a lelket itt hagyom örökre

S ez ott vijjog majd Kárpát havasán,

És belesírom minden ősi rögbe:

El innen, rablók, - ez az én hazám!

És leszek szegény és leszek gyalázat

És ott égek majd minden homlokon,

S mint bujdosó gyász, az én szép hazámat

A jó Istentől visszazokogom;

És megfúvom majd hitem harsonáit,

Hogy tesz még Isten gyönyörű csodát itt:

Bölcsővé lesz még minden ravatal, -

Havas Kárpáttól kéklő Adriáig

Egy ország lesz itt, egyetlen s magyar!

(Birkus Hubert, az '56-os forradalom egyik almádi vezetője e költeményt szavalta el 1956. november elsején, a halottak napi megemlékezésen a Hősök Emlékművével - ezt az ünnepséget örökíti meg a lapunk hátsó borítóján látható fénykép. Az ellene indított és börtönbüntetés kiszabásával záruló pörben a vers elmondása volt az egyik fő vádpont.)

Földesi Gyula (1928-1990)

Berény ötvenhatban

Vörösberényben a fegyveres nemzetőrség vezetője volt 1956-ban. 1956. október 23-át követően mindenki a Kossuth Rádió és a Szabad Európa Rádió híreit hallgatta. Figyelemmel kísértük a kitört magyar forradalom eseményeit.

A fővárosból jött hírek hallatára Vörösberényben is tevékenykedni kezdtek. Lakásunkra került Zombor Kálmán jegyző úr, aki megkérte férjemet, hogy menjem el vele a megbeszélésre, mert itt az alkalom, a lehetőség a kommunizmus megdöntésére.

Páromat beválasztották a forradalmi tanácsba, melynek célja volt a rend fenntartása, a lakosság nyugalmanak megőrzése. Ténykedésük rövid egy hétfő tartott. Férjem a fegyveres nemzetőrség tagja volt.

November 4-e tragikus nap volt, a szovjet csapatok letiporták a magyar forradalmat. A Szabad Európa Rádió adásait hallgattuk, hogy mi történik az országban. November 7-én érkezett Budapestre Kádár János és néhány társa. A Kádár-kormány első intézkedése volt, hogy megfosztották a forradalmi bizottságokat az intézkedési joguktól, visszaállították a régi rendet.

A forradalmi tanács működésének rövid ideje alatt egy pofon sem csattant el a községben, emberélet áldozatul nem esett, a magántulajdont kár nem érte. Működését mégis megtorlás követte.

A forradalmi tevékenysége miatt férjemet behívták a tanácsházára, ahol bántalmazták. Az ÁVO-s verőlegények (két személy) ökölrel verték és rugdosták. Teste tele volt kék foltokkal. Orrcsontját is eltörték, alig tudott hazajönni. 1957-ben rendőri felügyelet alá helyezték. Tilos volt nyilvános helyen megjelennie, a községet nem hagyhatta el. Rendszeresen jelentkezett a megadott időpontokban a rendőrségen. Ha néhány perccel előbb érkezett, akkor elzavarták, ha a rendőri órája szerint késett, akkor azért bántak vele gorombán.

Éjszakáink sem voltak nyugodtak. Többször kijötték hozzánk ellenőrizni az éjszaka közepén, vajon itthon van-e? Volt olyan eset, hogy hajnali kettőkor zörgöttek fel bennünket, leültek az ágya mellé és különböző kérdéseket tettek fel, például hogy mi a véleménye a demokráciáról.

Az 1956-os eseményeket bírósági tárgyalások is követték. Férjemet államrend elleni izgatásért másfél év börtönbüntetésre ítélték, ahonnan jó magatartása miatt 2-3 hónappal hamarabb szabadult.

Ennyire emlékszem 50 év távlatából.

Földesi Gyuláné

„Marosán György...: „Mi nem tréfálunk, amikor azt mondjuk, hogy proletárdiktatúra államrendszerre van (szükség) Magyarországon - mi azt mondtuk Rákosi egyik művének vitájánál, hogy Magyarországon nem volt proletárdiktatúra, mert a proletárdiktatúra egyik feladata fizikailag megsemmisíteni az ellenséget, értsük meg, fizikailag megsemmisíteni. Rákosi ezt elmulasztotta, nem tette meg. Elvtársak, ránk hárul ez a feladat, hogy amit 1945-46-ban nem csináltunk meg, azt 1957-58-ban fizikailag kell elvégezni.” (Mészáros Gyula: Forradalom és szabadságharc Veszprémben, 1956)

In memoriam Birkus Hubert

Az utóbbi években Balatonalmádiban megemlékeztek az október 23-i ünnepségen Birkus Hubertől, azaz ahogy mindenki ismerte Vörösberényben és Balatonalmádiban: Bertiről.

1997-ben egy színész nagyon szépen el is szavalta azt a verset, amit Bertin 1956. november 1-jén – amikor mindenki azt hitte, hogy győzött a forradalom – elszavalta a Hősi emlékmű előtt.

Ez a vers Sajó Sándor: Magyar ének volt. Megrázó volt! Különösen az utolsó versszak egyik sora, mely így szól: „El innen rablók, ez az én hazám!...”

Nos, röviden elmondom, mit is tett Bertin 1956. október 23-a után Balatonalmádiban. Amint tudjuk, október 23-án kitört a forradalom Pesten. A következő napokban országszerte megalakult a forradalmi tanács városokban, községekben.

Igy Veszprémben is. A gyűlés dr. Brusznai Árpádot választotta a forradalmi tanács elnökének. Most róla nem akarok beszélni, csak annyit említenék meg az új nemzedéknek, hogy a forradalom utáni megtorlásban életfogytiglanra ítélték, de az akkori kommunista párt megyei titkára, Pap János erőszakos fellépésére halálra ítélték és ki is végezték. Pedig nem engedte, hogy az egyetemisták fegyvert kapjanak és harcba szálljanak az orosz túlerővel.

Nos, Brusznai Árpád, aki jól ismerte Bertit, megbízta őt, hogy Almádiban alakítsa meg a forradalmi tanácsot.

Berti össze is hívta Almádi lakosságát az akkor még létező Pannónia étterem nagytermébe. A zsúfolásig megtelt teremben Berti javaslatot tett a forradalmi tanács személyi megválasztására. Hogy ez mennyire nem volt kommunista-ellenes, bizonyítja, hogy javasolta a tagok közé megválasztani az akkori párttitkárt, Söjtöri nevűt, és egy Bíró nevű fiatalembert, aki a fűzfői Nitrokémiánál DISZ-titkár volt.

A gyűlés résztvevői felzúdultak, hogy ezek nem kellenek, de Bertin lecsillapította őket, mondván, hogy Söjtöri rendes ember. A DISZ-titkárt meg dr. Pintér Sándor plébános védte meg, mondván, hogy ez a fiatal ember minden hónap első péntekén gyón és áldoz. Hát így mindkettőjüket beválasztották a forradalmi tanácsba. (Bíró István almádi DISZ-titkár volt. 1956-ban a forradalmár fiatalok vezetője, november 4. után Angliába menekült, tehát nem lett áruló, méltó volt a bizalomra – jegyzi meg Tolner István.)

Ezek után Bertin megszervezte a nemzetőrséget, hogy Almádi biztonságát őrizzük, főleg éjjel. Körzetekre osztotta és kettesével jártuk a körzeteinket, fegyver nélkül, hogy védjük az esetleges betörőktől, rendbontóktól.

A piacon is rendet teremtett, nem engedte, hogy lelkiismeretlen emberek kihasználják a fejtelenséget és felverjék az árakat. Előfordult, hogy a magas áron értékesíteni szándékozókot elkoboztatta az árut (például tojást) és a szegény vagy többgyermekes családoknak szétosztotta.

A postásüdültében akkoriban szovjet katonák családjai és gyógyulófélben levő szovjet katonák üdültek. Az épület tetején vörös zászló lengett és a kerítésen kívüli géppisztolyos őr sétált fel és alá.

Az akkori forróvérű fiatalok meg akarták támadni az üdültöt, követelve a vörös zászló bevonását. Bertin bemenni az üdült parancsnokához és kérte, hogy az őt ne a kerítésen kívül sétálgasson, hanem a kerítésen belül. Ezzel sikerült elhárítani az üdült megtámadását.

Közben a veszprémi katonai parancsnokság felajánlotta úgy a veszprémi, mint az almádi forradalmi tanácsnak, hogy ellátja őket gyalogsági fegyverekkel. Erre Bertin is igényelt egy teherautónyi puskát és löszert.

November 4-én, amikor Kádár János hívására a szovjet hadsereg lerohanta Magyarországot, Bertin felszólította az almádi lakosságot, hogy akik fegyvert kaptak, azonnal hozzák vissza, nehogy az almádi lakosság harcba keveredjen a szovjet hadsereggel, és felesleges vérontás származzon belőle.

Ez még aznap meg is történt és a fegyvereket egy raktárban elzárták. A fegyverleadásnál ott koválygott köztünk egy-egy spicli, akikről tudtuk, hova tartoznak. Ennek dacára nem bántotta őket senki, egy pofon sem csattant el Almádiban, egy lövés sem dördült el.

Ennek ellenére 1957. január vagy február hónapban (már nem emlékszem rá pontosan), Bertin egy éjjel elvitték a pufajkások. Nem volt nehéz kitalálni, hogy kik voltak az úbaigazítók. Minden forradalmi tanácstagot elvitték, a környékbelieket a balatonkenesei Honvéd üdültöbe, ahol mindannyiukat véresre verték. Söjtörit is elvitték, de aztán később szabadon engedték. Az óvatosabbja azonban elhagyta Magyarországot. Bertinnek is javasoltuk, menjen ki, de naiv módon bírva az igazságban nem ment ki. Keservesen csalódott.

A család nőtagjai (nővére, húga) elmentek a postásüdült orosz parancsnokához, akivel annak idején Bertin tárgyalt, hogy segítsen. Ez az őrnagy vállalkozott is rá és Bertin nőtestvéreivel elmentek Balatonkenesére megpróbálni Bertin kiszabadítani. Sajnos az orosz őrnagy sem tudott semmit intézni.

Aztán pár hónap múlva, pontosan már nem emlékszem rá, bíróság elé állították Bertin Veszprémben, ahol két és fél évre elítélték. Ez történt Balatonalmádiban 1956-ban.

(Egy emlékező)

Jámbor Tamás

Almádi 1956-ban

(Részletek a fiatal veszprémi történész tanulmányából)

Az 1956-os forradalom eseményei Vörösberényben

Az első forradalmi megmozdulás 1956. október 25-én zajlott le Vörösberényben. Ekkor - valószínűleg a fővárosi eseményeket ismertető rádióadások hatására - a faluban tüntetés szerveződött. Az esemény résztvevői Gerhard Márton és Kun János vezetésével a községi tanácsháza, majd az általános iskola épülete elé vonultak. A forradalmi jelszavakat kiabáló tömeg eltávolította az intézményekről a vörös csillagokat és megsemmisítette az épületekben található ország címereket. Ezen a napon ismeretlen tettesek megrongálták a községben található II. világháborús szovjet emlékművet is.

A község forradalmi tanácsának szervezése a Balatonalmádi Forradalmi Tanács megalakulásával párhuzamosan 1956. október 27-én, az esti órákban zajlott le. Az új szervezet tagjai: Dr. Eötvös László elnök, Földesi Gyula elnökhelyettes, Toldi Gyula és még hat személy.

A választás után az új vezető szervezet különböző reformokat hirdetett meg a község általános iskolájában. Megszüntették az orosz nyelv oktatását, ami helyett a német nyelv tanítását tették kötelezővé. Az iskolában található orosz nyelvű tankönyveket a tanárok összegyűjtötték és a következő félévben a tanulóknak ismét kiosztották azokat. Engedélyezték a faluban található egyházak részére az iskolán belüli hitoktatást. Érdekes, hogy a forradalom alatt a Vörösberényi Általános Iskola több tanulója leadta vörös nyakkendőjét az iskolai úttörőcsapat titkáranak.

A Vörösberényi Forradalmi Tanács élelmiszergyűjtést is szervezett a községben. Az itt és a környező településeken összegyűjtött adományokat Budapestre továbbították. Az élelmiszereket a Balatonalmádiban működő 4. sz. Mélyépítő Vállalat teherautójával vitték 1956. október 28-án a fővárosba. A szállítmány kísérői: Koszorus László, Toszkáni Kázmér, Németh Lajos és Szabó László voltak.

Miután Budapestre értek vették csak észre, hogy a teherautón felhalmozott csomagok között elbújt az egyik lelkes helyi kamasz, a 15. éves Csizsár János. Mivel hazaszállítása nem volt megoldható, az ezt követő időszakban ő is a csoport munkáját segítette.

A küldöttség egy XI. kerületi diákszállóban lakott és a Móricz Zsigmond körtezen osztaggatta készleteit. Az élelmiszerekészletek csak a szovjet bevonulás után néhány nappal merültek ki, ekkor a csoport elindult hazafelé. Budaörsön egy ellenőrző pontnál az orosz katonák elkobozták teherautójukat és innét gyalog folytatták útjukat. Érd környékén találtak az út szélén egy elhagyott teherautót, amit sikerült beindítaniuk. A járműnek valószínűleg hibás lehetett kormányberendezése, mert az első kanyarnál irányíthatatlanná vált és felborult. A közlekedési baleset következtében az utasok közül Csizsár János három nappal a kórházba szállítást után elhunyt, és többen súlyos sérüléseket szenvedtek.

A faluban október végén alakult meg a nemzetőrség. A tíz személyből álló szervezet vezetőjévé Földesi Gyulát választották. Fegyvereiket és felszerelésüket egyaránt a Balatonalmádi Forradalmi Tanácstól kapták. Tagjaik a Balatonalmádi Nemzetőrséggel együttműködve járőrszolgálatot láttak el a község területén. A nemzetőrség nem lépett fel fegyveresen a szovjet csapatok ellen. A községben semmilyen politikai tömörülés vagy ifjúsági szervezet nem alakult.

A Budapesten zajló harcokban részt vett a Vörösberényben élő Jenei Károly, aki a forradalom leverése után családjával együtt külföldre távozott. A megtorlás során 1957-ben a nemzetőrségben betöltött parancsnoki funkciója miatt fél évre internálták Földesi Gyulát, majd szabadulása után rendőri felügyelet alá helyezték.

A Balatonalmádi Forradalmi Tanács megalakulása és tevékenysége

Balatonalmádiban először 1957. október 27-én próbálták meg a község forradalmi tanácsát megalakítani. Ekkor a Veszprémi Járási Tanács utasítására Megyeri Béláné községi tanácselnök rendezett gyűlést, amelynek résztvevői kísérletet tettek az új vezető szervezet létrehozására. Az ülésen résztvevők többsége a Magyar Dolgozók Pártjához lojális személyek közül került ki.

A helyszínre siető balatonalmádi lakosok egy csoportja a választást megakadályozta. Közülük Birkus Hubert Adolf felszólalásában bírálta a zárt körben megrendezett választó ülést és javasolta, hogy a forradalmi tanácsot a község lakói választásuk meg egy nagygyűlésen. Indítványát a teremben tartózkodók közfelkeltéssel elfogadták. A jelenlévők megegyeztek még abban is, hogy ezt az összeíjvetelt másnap este nyolc óraker tartják meg a Pannónia Szállóban. A gyűlés megrendezését másnap a községi hangosbemondón keresztül tudatták a helyi lakosokkal.

A választó ülés előtt egy kisebb demonstráció zajlott le a község területén található Petőfi szobornál, amelynek résztvevői a budapesti események áldozataira emlékeztek. A rendezvényen Bíró István mondott egy beszédet, majd egy szónok felolvasta az ifjúság 12 pontból álló követelését és elszavalta a Nemzeti dalt. Ezután a tömeg különböző szovjetellenes jelszavakat skandálva a választógyűlés helyszínére vonult.

A rendezvényen kb. 400-500 személy volt jelen, az elnöki teendőket Birkus Hubert látta el. Az ülés a forradalom áldozatainak emlékére tartott egy perces néma tiszteletadással és a Szózat első versszakának eléneklésével kezdődött. Ezután a tömeg megválasztotta a forradalmi tanácsot. Az ekkor megválasztott 18 tagú szervezet tagjai: Farkas Béla, Birkus Hubert Adolf, Dr. Ráday István, Adolf Győző, Kovács Ferenc és még 12 személy. Az új tagok közül Adolf Győző felszólalásában kérte, hogy a szervezetbe demokratikus működés biztosítékaként delegáljanak munkásokat is. A nagygyűlés elfogadta a javaslatot és további 9 főt választott az új szervezetbe.

(folytatás a következő oldalon)

A közgyűlés a Rákosi-rendszer mogatóit, Megyeri Béláné tanácselnő-István iskolaigazgatót felfüggesztette teket nem elbocsátották, mellett

lévő rendeletek: a tilalom betartására. Külön kérték a je- lenlévőket arra, hogy a község ifjúsá- gát ne engedjék ki az utcára, mert azok a településen található szovjet katonai kórház őrseit már több esetben provokálták.

A Balatonalmádi Forradalmi Tanács másnap tartotta alakuló gyűlését. Ezen megválasztották Farkas Bélát a szervezet elnökének és mellé - rossz egészségi vá- ló állapotára való tekintettel - négy helyettes is kijelöltek. Ezután küldöttséget indítottak az egyik elnökhelyettes, Birkus Hubert vezetésével a településen talál- ható szovjet katonai kórház parancsnokához. A tárgyaláson a magyar fél vállalta, hogy szavatolja az üdülőnek és lakóinak biztonságát, a szovjet parancsnok pedig elismerte az új szervezet létezését és ígéretet tett arra, hogy segíti annak működését.

A községben megszervezték a nemzetőrséget is. Ennek parancsnokává Adolf Győzöt nevezte ki a forradalmi tanács. Az új szervezet vezetője 1904-ben született Pozsonyban. Tanulmányait Pécsen és a Ludovika Akadémián végezte. Szolgálatának megkezdése után rövidesen a Honvéd Térképészeti Intézetbe helyezték, ahol külön- böző szakbeosztásokban dolgozott több mint tíz évig. Munkájáért 1942. február 26-án megkapta a Signum Laudis érdemrendet és az őrnagyi rendfokozatot. Ezután a 21. székely honvéd határőrség zászlóaljhoz vezényelték, amelynek hadifogságba eséséig parancsnoka volt. A hadifogságból öt év elteltével érkezett haza. A forradalmi események idején topográfusként dolgozott Veszprémben. Személyében egy nagy tapasztalattal és gyakorlattal bíró, megfontolt katonatiszt került a Balatonalmádi Nemzetőrség élére.

A szervezet tagjai voltak még: Papp Kovács Sándor, Majbó Béla, Majbó Gábor és még 65 személy

legfőbb helyi tá- kőt és Kadosa hivatalukból. Az érintet- hanem fizetésük meghagyása eltiltották őket a munkavégzéstől.

Az új vezető szervezet ezután felhívta a figyelmet az érvényben statárium, a kijárási tilalom és a szesz- lenlévőket arra, hogy a község ifjúsá- gát ne engedjék ki az utcára, mert azok a településen található szovjet katonai kórház őrseit már több esetben provokálták.

tot és 2 láda lőszer küldtek Balatonalmádiba. Ehhez a későbbiek során Majbó Béla és Német Károly még több fegyvert és téli ruházatot vételezett Veszprémben. Egy honvédségi teherautó 1956. november 3-án este újabb fegyvereket szállított a köz- ségbe. A forradalom utolsó napjaira összesen kb. 150 db. puská, 20-30 géppisztoly, 3-4 golyószóró, több láda kézigranát és lőszer halmozódott fel a Balatonalmádi Nemzetőrség raktárában.

Ennek ellenére a nemzetőrség tagjai közül 1956. november 3-ig csak az úteli- gítő járóőrök rendelkeztek két vadászpuskával. Ezen a napon este azonban minden járóőr két darab puskát kapott, amelyeket tovább kellett adniuk a váltásnál.

Majbó Béla és Birkus Hubert 1956. október végén Győrbe utaztak, hogy tájéko- zódjanak az ott kialakult helyzetről. Mivel megbízólevelük nem volt, a városban hivatalos tárgyalásokat nem folytathattak. Itt szerzett tapasztalataikról beszámol- tak Farkas Bélának és a Forradalmi Tanács több tagjának is.

A településen halottak napján gyászünnepélyt rendeztek az I. világháborús em- lékműnél, amit Fehér Sándor jelentett be a rendőrségen. Az összejövetel kezdete- kor a rendezvény fő felelőse felállt a szobor talapatára és arra kérte a jelenlévő- ket, hogy egy perc néma csenddel tisztelegjenek a harcban elesettek emléké előtt. Ezután Birkus Hubert elszavalta Sajó Sándor „Magyar ének” című versét, majd a város fontosabb társadalmi szervezeteinek képviselői megkoszorúzták az emlékművet.

A Járási Forradalmi Tanács Birkus Hubert Adolfot 1956. november 2-án meg- választotta elnökségi tagnak.

A községről a veszprémi forradalmi sajtó 1956. november 4-én egy terjedelmes publikációt közölt. Ebben a cikkben Farkas Béla válaszolt a riporter kérdéseire. A forradalmi tanács elnöke elsőként a rend és a közbiztonság megszilárdulásáról, a nemzetőrség megalakulásáról, a községben lévő szovjet katonai kórházzal folyta- tott tárgyalásokról és a község élelmiszerellátásának kezdeti nehézségeiről beszélt.

Ezután a Balatonalmádiban berendezett kórházról nyilatkozott a helyi forradalmi szervezet vezetője. Az intézményről csak ez az egy forrás tudósít. Eszerint az egészségügyi intézmény 180 férőhelyes volt és a Dohányipari Üdülő épülete adott otthont neki. A kórház élelmiszeri teendőit az Üdülő Vendéglátó Vállalat helyi ki- rendeltsége vállalta magára, az erdszert ingyen tűzifával, a mélyépítő vállalat kokszal segítette az önkéntes kezdeményezést. A kórház kiszolgáló és egészség- ügyi személyzetét valószínűleg az önként jelentkező helyi polgárok adhatták. Bár a község a sérültek szállításának céljából Tapolca segítségével még vonatot is kül- dött Budapestre, az önkéntes kórházba mégsem érkezett egy beteg sem.

A publikáció a helyi Vöröskereszt tevékenységéről is tudósít. A szervezet, pénz, ruha és élelmiszergyűjtési akciót indított a fővárosi forradalom támogatásának cél- jából. A szervezet a település önként jelentkező lakóiból egy csoportot is szervezett, amelynek tagjai vállalták, hogy szükség esetén véradással támogatják a budapesti kórházakat.

A cikk további részében Farkas Béla beszámol a helyi forradalmi tanács hosszú távú programjáról: a régi pártház épületének hasznosításáról, a helyi lakásproblémák rendezésének tervezetéről és az idegenforgalom fejlesztésének lehetőségeiről. Végül köszönetet mond a helyi vállalatoknak és munkatársainak az önzetlen segítségért.

A Balatonalmádi Hangos Híradó

A községben található hangos híradón keresztül Adolf Győző jutatta el rendszeresen a friss híreket és a forradalmi tanács fontosabb rendelkezéseit a lakossághoz. A tele- pülésen felolvasott tudósítások egy része ránk maradt. Ezek a hírek fontos forrásdo- kumentumok, mert a községben élő emberek elsősorban innen nyerték információi- kat és a település vezető szerve főként ezen a csatornán keresztül tudatta a lakosság- gal rendelkezéseit.

Az első híreket már 1956. október 29-én bementék, ezek a forradalmi tanács megalakulásáról tudósítanak. Ismertetik a Pannónia étteremben lezajló választást és annak eredményeit. Az új forradalmi szervezetet feladatuként a község irányítá- sát, biztonságának megőrzését és a település élelmiszerellátásának biztosítását je- lölik meg. A híradás kiemeli, hogy a községben megalakult vezető szervezet a Veszprém Megyei Nemzeti Forradalmi Tanács irányítása alatt áll és a megyeszék- helyen együttműködve folytatja tevékenységét.

Ezzel párhuzamosan olvasták fel a hangos híradó megalakulására vonatkozó hí- reket is. A szolgáltatás célját abban jelölték meg, hogy tárgyilagosan, objektíven tudósítson az országban zajló eseményekről. Kéri a község lakosságát, hogy a ma- gyarországi rádióadók - köztük a budapesti rádiók - által tudósított híreknek ne ad- jon hitelt. Cáfolják a településen elterjedt rémhíreket és a pánik elkerülésére szólít- tanak fel.

Ezután közlik a hangos híradó műsoridejét (de. 9. óra, de. 12. óra és du. 4. óra) és felszólítják a lakosságot, hogy figyeljék az általuk közvetített híradásokat. Vé- gül tájékoztatják a hallgatókat arról, hogy naponta ismertetik a Balatonalmádi For- radalmi Tanács által kiadott rendeleteket.

A nemzetőrség megalakításához és szervezéséhez a Balatonalmádi Hangos Hí- radó segítségét is igénybe vették. Ezen keresztül is kérték a község lakosait, hogy lépjenek be az új szervezetbe.

Egy 1956. október 30-án felolvasott híradás arra szólítja fel az őrszolgálatra je- lentkezőket, hogy este hat órakor jelentkezzenek a Tanácsházán. A felhívásból megtudjuk azt is, hogy az éjszakai őréség este 9. órától reggel 6. óráig tartott és an- nak tagjai háromóránként váltották egymást a járóőrészenben.

A nemzetőrség további működéséről tudósít egy másik híradás, amelyben a szer- vezet parancsnoka kéri, hogy az egyes körzetekben szolgálatot teljesítők névsorát és pontos beosztását juttassák el hozzá az illetékesek.

Megalakulása után a település közbiztonságának megszilárdítása érdekében több rendeletet bevezetett a községben működő forradalmi tanács, amelyekről a hangos híradón keresztül is értesítették a lakosságot. Ezek egyike a statárium volt. A kijá- rási tilalom este 10. órától hajnalig tartott.

A nemzetőröknek Adolf Győző parancsnok minden este oktatást tartott. A jár- őrzésről, a kapcsolattartás elméleti alapjairól és a gyanús személyek előállításá- nak módszereiről tartott előadást ezeken a foglalkozásokon a volt őrnagy.

A községet 6 körzetre osztották és a tagok ezekben a kerületekben teljesítettek járőrszolgálatot nemzeti karszalagokban, fegyvertel nélkül. Külön járóőr felügyelt a régi Postás Üdülőre, amelyben a szovjet katonai kórház állomásozott.

A településen átfutó főútvonalat a nemzetőrség műanyag padokból épített barikád segítségével lezárta és az itt szolgálatot teljesítők igazoltatták az erre haladó gépjár- műveket. A nemzetőrséget ezen kívül csak egyszer, 1956. október 30-án alkalmaz- ták más feladatra, ekkor a 4. sz. Mélyépítő Vállalatnál szabálytalanul megrendezett összejövetelt oszlattak szét a szervezet tagjai a rendőrség támogatásával.

A nemzetőrség fegyverzetét Majbó Béla és Birkus Hubert hozták Veszprémből a Jutasi Laktanyából. Innen 50 puskát, 2 géppisztolyt, 2 golyószórót, 1 láda kézigraná-

A hírekből kiderül, hogy a község forradalmi tanácsa ezekben a napokban kiáltványban szólította fel a lakókat, hogy hagyjanak fel az élelmiszerek pánikszerű felvásárlásával és halmozásával. A felhívás utasította az élelmiszeripari dolgozókat az élelmiszerpánik kezelésére és meghagyta, hogy csak annyi élelmiszert adjanak ki a boltok az egyes személyeknek, amennyit azok a „nem különleges időkben” fogyasztani szoktak.

A Hangos Híradó rendszeresen tudósított az ország belpolitikai eseményeiről. A hírekben nemcsak a kormány rendelkezéseiről, hanem a különböző politikai szerveződések követeléseiről is igyekeztek tájékoztatni a község lakosságát. Néhány fontosabb gondolat az említett tudósításokból:

A Miskolci Rádió jelentése szerint a Borsod Megyei Munkástanács tiltakozott a mostani kormány összeállítását ellen és követelte a régi koalíciós pártok részvételét a kormányban. Egyben felhívták a többi megye forradalmi tanácsait közös követelések összeállítására.

A szabad Győr Rádió jelentése szerint 7 tagú bányászkielégeltség érkezett Balinkáról és a Munkástanács nevében több követeléssel fordult a rádióon keresztül a kormányhoz. Ezek fontosabb pontjai:

- A szovjet csapatok kezdjék meg azonnal a kivonulást.
- Demokratikus titkos szabad választást kell tartani, amelyen természetesen a kommunista párt is részt vehet a többi párttal együtt.
- Nagy Imre kezdjen azonnal tárgyalásokat a felkelőkkel és azokkal közösen alakítson kormányt.
- A fenti követelésekre Nagy Imre haladéktalanul válaszoljon.

A követelésekre Nagy Imre másnap rádióbeszédében adott választ, amelynek lényegesebb pontjait a Hangos Híradó szintén ismertette a lakossággal. Ez a híradás így hangzott:

„A Veszprémi Nemzeti Forradalmi Tanácstól nyert értesülés szerint a Veszprém Megyei Nemzeti Forradalmi Tanács úgy látja, hogy politikai követeléseit Nagy Imre legújabb elhangzott programjával összeegyeztethetők. Ez ügyben tárgyalások folynak. A budapesti Rádió tegnapi adása szerint Nagy Imre vasárnap délutáni rádióbeszédében válaszolt a Győri Rádió felhívására és a következőket jelentette be:

Folyik a gazdasági követelések kielégítése és a kormányprogram kidolgozása. A szovjet csapatok megkezdték a kivonulást Budapest területéről és megkezdik a tárgyalást a szovjet kormánnyal az országból való kivonulásról is.

Az Államvédelmi Hatóságot megszüntették. Senkit sem vonnak felelősségre a felkelésben való részvételért. A Minisztertanács előterjeszti az Országgyűlésnek a Kossuth Címer visszaállítását és március 15-nek nemzeti ünnepévé való visszaállítását.”

A nemzetközi helyzetről, különösen az ENSZ Biztonsági Tanácsának összehívásáról és az ott történt eseményekről rendszeresen tudósított a hangosbemondó. Néhány lényegesebb gondolat az elhangzott tudósításokból, amelyeket a bécsi rádió jelentései alapján állítottak össze a szerkesztők:

Tegnap este összeült az ENSZ Biztonsági Tanácsa a három nagyhatalom Anglia, Franciaország és az Egyesült Államok összehívására. A biztonsági tanácsnak ezen ülésén tizenegy nemzet képviselői vettek részt.

Először arról döntöttek, hogy jogosult-e a biztonsági tanács a Magyarországon folyó eseményekbe beavatkozni. A résztvevők közül kilenc igennel szavazott, egy nemmel válaszolt és egy tartózkodott a szavazáson. Nemmel válaszolt a Szovjetunió és tartózkodott Jugoszlávia. Az angol tag bejelentette, hogy biztos értesülései vannak arról, miszerint újabb szovjet egységek lépték át a magyar határt Románia felől. Ha ez bebizonyosodik, a biztonsági tanács feltétlenül jogosult a beavatkozásra. A szovjet tag erősen tiltakozott a beavatkozás ellen és kijelentette, hogy a magyarországi események kizárólag Magyarország belügyét képezik, különben is a Magyar Kormány kérte a szovjet csapatok beavatkozását. A biztonsági tanács kilenc szavazattal, egy ellenszavazattal (Szovjetunió) és egy tartózkodással (Jugoszlávia) ellenében úgy döntött, hogy elítéli a Szovjetuniókat a Magyarországgal szemben tanúsított viselkedését. A biztonsági tanács ülését elnapolták. Egy londoni jelentés szerint a biztonsági tanács összehívása ellen a magyar kormány is tiltakozott.

A nemzetközi közvélemény helyesléséről és a nyugati országok szimpátiájáról több híradás is elhangzott. Ezek közül egy: „A Bécsi Rádió jelentése szerint az Osztrák Kormány rendkívüli minisztertanácsot hozott létre. A szervezet az ENSZ határozata alapján a Szovjetunió Kormányához fordult a magyarországi szovjet katonai beavatkozás megszüntetése érdekében.”

A Balatonalmádi Hangos Híradóban előfordult, hogy téves híreket olvastak be. Ezek közül az egyik: „A miskolci rádió adása szerint Farkas Mihályt és Farkas Vladimirt a felkelők cellájukban kivégezték.”

A november 4-ei események

A szovjet beavatkozásról elsőként a városközpont közel lakó Birkus Hubertet értesítették hajnalban. Az elnökhelyettes ezután a tanácsházára sietett, ahol egy rakétapisztollyal a levegőbe lövte meg a piros és egy zöld töltetet, ami annak a jele volt, hogy a nemzetőrség járőrszolgálatot teljesítő tagjai térjenek vissza a tanácsházára. A beérkező járőrök arra kaptak utasítást, hogy kezdjék el tisztítani a raktáron lévő fegyvereket. Eközben a Forradalmi Tanács többi tagját is értesítették, akik rövidesen a helyszínre érkeztek. A testület jelen lévő tagjai ekkor elhatározták a fegyverek kiosztását. A lőfegyverek kiadása reggel nyolc órakor kezdődött el. A fegyvereket Majbó Béla osztotta ki és Katona Emil vezette a listát, amelyen a kiadott fegyver típusát és az átvevő nevét tüntette fel. A nemzetőrség állományát és a tanácsháza előtt összegyűlt tömeget is felfegyverezték. Ezután mindenkit felszólítottak arra, hogy csak önvédelmi célra használják a kapott fegyvereket, a nemzetőrség tagjait pedig kérték, hogy legyenek telefonközelben.

Egy nagyobb – körülbelül 30-40 fős – csoport egy Balatonfüredről érkező főhadnagy vezetésével, géppisztolyokkal és golyószórókkal felszerelve az Óvári Kilátóhoz vonult. A csoporttal tartott Birkus Hubert is. Az itt összegyűlt személyek azt ter-

vezték, hogy beharcokba az oroszok-délután során Birkus Hubert lélen, ahol a rádióadásokból érményekről és több szemtanúval beszélt a Veszprémben folyó harcokról. Miután társait tájékoztatta az országban lévő állapotokról és a Veszprém megcsúszó pánicszerű állapotokról, a csoport úgy döntött, hogy nem veszi fel a harcot a szovjetekkel. A fegyvereket közösen leadták a település rendőrségén és szétosztották. A községben található szovjet katonai kórház parancsnoka felhívást tett közzé, amelyben a község lakosságát a fegyverek leadására szólította fel, egyben ígéretet tett arra, hogy mentesül a felelősségre vonás alól az, aki időben végrehajtja a rendelkezést.

A Balatonalmádi Forradalmi Tanács is elrendelte 1956. november 6-án tartott gyűlésén a kiosztott fegyverek beszedését. A fegyverosztáskor készített névsort azonban Kovács Ferenc a gyűlésen mindenki szeme láttára megsemmisítette. A fegyverek nagy részét a település lakói a kijelölt időpontra leadták a rendőrségén. Onnét a szovjet katonaság szállította el őket ismeretlen helyre. A község forradalmi tanácsa 1956. november 6-án feloszlott. A község lakói közül Duna Lajos és Hatvári Hugó vettek részt a Budapesten zajló harcokban.

A forradalom utáni megtorlás

Birkus Hubert letartóztatását 1957. július 24-én rendelte el az ügyészség. Az őrizetbe vételt 1957. szeptember 7-én hajtották végre a hatóságok. A bíróság a Balatonalmádi Forradalmi Tanács volt elnökhelyettesét elítélte a népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló cselekmény végrehajtása miatt. Büntetésként 2 év 6 hónapig tartó szabadságvesztést, 500 forint vagyonelkobzást, 3 év közügyektől való eltiltást szabott ki a Veszprém Megyei Bíróság a terhelte. Birkus Hubert Adolf büntetésének nagyobb részét letöltötte, végül 1959. április 3-án szabadult a börtönből. Szabadlábra kerülése után a Balatonfüzfi Papírgyárban helyezkedett el, ahol egészen 1979-ban bekövetkezett haláláig dolgozott.

A nemzetőrség volt parancsnokát, Adolf Győzöt is letartóztatták a forradalom után. A vele történt eseményekre és további sorsára lánya így emlékszik vissza:

„Édesapám, Adolf Győző 1956-ban a Balatonalmádi Nemzeti Forradalmi Tanács megválasztott tagja volt, aminek következményeképpen 1957. január 2-án négy katona a lakásunkra éjjel 1-kor behatolt, azt felforgatták, édesapámat 15 perc leforgása alatt fegyverek kíséretében elvitték és a Kőbányai Börtönben tartották egészen március 18-ig. Titokban tartották hollétét, hiába érdeklődtem a Veszprémi Rendőrségen. Egy szabaduló fogolytársától tudtam meg, hogy Kőbányán van. Felszedelődzködiem (ruhát és élelmiszert vívet) és nekivágtam a Kőbányai Börtönhöz vezető útnak. Ott persze letagadták, hogy náluk van. Én nem tágtóttam, leültem a bőrdömre és azt mondtam, - ha nincs itt, akkor megvárom, amíg kinyomozzák, hogy hova vitték onnan, mert tudomásom van róla, hogy ott volt. Két óra múlva előkerült és az örök jelenlétében beszélőt kaptam, 10 perccel. Nem ismertem rá, a megkínzásoktól összetört volt. Utána a Rókus Kórházból kaptam sürgőnyt, hogy gyomorvérzéssel került Kőbányáról a kórházba. Elmentem Budapestre a kórházba. Felismerhetetlenségig össze volt kószva! A Rókusból a Visegrádi Klinikára került, ahol helyrehozták.

...Ez nem volt elég, rá egy évre '58-ban elvitték Tökölre 20 hónapra a „földi pokolba”. ...Édesapámat a legkülönbözőbb megaláztatások és kínzások után „megörizve” elbocsátó papírral minden vád és ítélet nélkül engedték el. Persze megint állás nélkül az én támogatásomból élt egy darabig, míg földmérőként el tudott helyezkedni Pécsen. Rá egy évre 1961. szeptember 28-án meghalt hererákban. Utólag a fogolytársaitól tudtam meg, hogy hasra fektetve a heréit verték, számtalan-szor fejbe rugdalva, hogy az orra a hóba verődjön.”

A községből Farkas Bélát, Dr. Ráday Istvánt és Papp Póvác Sándort internálták. Többen – köztük Kovács Ferenc és Hatvári Hugó – külföldre menekültek.

A veszprémi posta ostroma

A forradalommal kapcsolatos élményeink megörökítésére bátorító felhívást olvasva Keresztury Dezső versének sorai jutottak eszembe:

*Aldozat? Mártr? Ki dönti el? Nem mi!...
Emléke megújul mint a madárdal,
s a félélményből mindújra fölszárnyal.*

Huszonkét éves voltam akkor, két kislány édesanyja. Gyöngyike 3, Tündike másfél éves volt. A régi „nagypostai” épület emeletén laktunk. Akkori címünk: Vorosilov utca 6. szám volt. Az 1956. október utolsó napjaiban történt eseményekből részletek villannak elő...

Két kislányommal az ablakból néztük a hömpölygő emberáradatot. A tüntetők lyukak zászlókkal vonultak el ablakunk alatt. Arcukon elszántság, remény és bizakodás.

Pár nappal később puskaropogásra ébredtünk. Óriási csatánál - betört ajtók és ablakok. A szél muzsikált, huzat csapkodta a megrongálódott nyílászárókat.

– Meg ne fázzanak a gyerekek! – mondta aggodva a párom, s máris felmérte a terepet. – Egyetlen helyiség a kamra, ahol kicsik és épek az ablakok. Vigyük át a gyerekágyakat oda!

Fűteni ugyan itt sem lehet, de legalább zárt helyen leszünk! Itt vészeltük át a forradalmat, befűtött üvegek társaságában. Drága jó párom félte őrzött bennünket.

A következő napok – öröm és remény helyett – maga volt a pokol!

Egyik reggel nemzetőrök foglalták el a posta padlását. Még fel sem fogtuk a történeteket, orosz katonák szálltak meg a főposta épületét. A postát kirabolták. Párom könnyes szemmel nézte a hivatal pusztulását.

Az orosz katonák az előszoba ablakába állították fel géppuskákat. Ettől kezdve nem hagyhattuk el lakásunkat. Hogy eltereljük gyermekeink figyelmét a veszélyről, énekeltünk:

Bújj, bújj, zöld ág, zöld levelecske...

Ekkor már kijárási tilalom volt, az élelmünk fogytán. Sorra ürültek a befűtött üvegek. Félve, dideregve, éhesen vártuk a holnapot. Egyszer csak lövések sorozata rázza meg a falakat.

Az előszoba ablakából löttek az orosz katonák, a Toborozó utcából válaszoltak vissza. Egymást lötték. Egy fiatal orosz katonát eltaláltak, holtan terült el a földön... Még nagyobb lett a riadalom!

Szerencsénk volt, hogy a nemzetőrök nem löttek!

A rádióban elhangzott: leverték a forradalmat, vagy ahogy akkor fogalmazták, az ellenforradalmat.

November 4-ig semmilyen fegyveres összetűzésre nem került sor a kommunista hatalom ellen. Ennek ellenére igen sok embert letartóztattak, ártatlanokat bíróság elé állítottak: többek között Dr. Brusznay Árpád tanár urat is, akit 1958. január 9-én 34 éves korában kivégeztek. Teste a 301. parcellában nyugszik, de szelleme most is él közöttünk. Veszprémben utcát neveztek el róla, a várban emléktáblát helyeztek el.

*...a föltámadt nép vezérül akarta;
tudta: tenni csak vér nélkül szabadna: -
békességszerzésnek lett áldozata.*

Megkezdődött a harc az életért, a mindennapokért.

Elsődleges feladat a romok eltakarítása volt.

Hajnali 3 órakor indultunk a hűsoltok elé sorba állni: kell a gyermekeinknek egy-egy jobb falat! Sokszor mire ránk került a sor, elfogyt a hús - ilyenkor sűrű könnyek között térünk haza.

Egy szép napon nagy kincssel: egy szál lókolbásszal tértem haza. Taps volt a jutalmam.

A következő nap reggelén édesapám Berhidáról gyalog keresett fel bennünket:

– Aggódtam értetek! Hoztam egy kenyeret. 3 óra hosszat álltam sorba érte.

Lakásunk ablaka a Szilágyi Erzsébet Általános Iskolára nézett. Örömmel láttuk, hogy odaát megrendezés van. Előbb egy-két tanár, később a diákok is megjelentek. Megkezdődött a tanítás!

Kinyitott a postahivatal is!

Az épület szomszédságában volt a mozi épülete. Boldogan olvastuk a falára kifüggesztett felhívást: „Ma délután 3 órakor mozi előadás lesz!”.

Apró jelek bizonyították: az élet megindult! Mekkora örömet okozott ez akkor!

Egyik délután kislányom azt kérdezte édesapjától:

– Apukám, te HŐSÜLSZ? – s kis ujjával a fehérredő homlokára mutatott.

Nagyot neveltünk: gyermekünk akkor ismerkedett a szavak értelmével.

Azóta 50 év telt el. Emléktörödékek, nevek... Az élet megy tovább, de nem mindegy, hogyan!

Igy emlékszem „ifjúságunk gyöngyszemeire”, s üzenem az utókorak: ne feledjék, s ne hagyják, hogy feledésbe merüljön az 1956-os októberi forradalom.

*Ne feledd a tettet, amikor
a semmiből sok ember valamit
teremtett: Valami volt: Szabadság!*

Újvári Rózsa

Sortűz Szabadiban

A közeli Danuvia-Gyártelep térségében lévő 44. magyar légvédelmi ezred lokátoros figyelőállomása, a szovjet katonai repülőtérről kb. 800 méterre, a falu melletti erdős magaslaton helyezkedett el. Az állomás üzemeltetését és a terület őrzését a Magyar Néphadsereg 14 katonája végezte. A támadás előtti felderítést a szovjet csapatok már november 3-án 17:30-kor megkezdték. Ekkor egy szovjet tiszt jelent meg két közkatonával a lokátor állomás drótkerítése mellett, hogy vizet kérjenek. Miután a magyar katonák megtöltötték a kulcsokat a kis csapat elvonult a reptér irányába. Valószínű a szovjet küldöttség a lokátor állomáson szolgáló magyar erők létszámát és fegyverzetét mérte fel.

A Szentkirályszabadjára szállított 31. légideszant-gárhadosztály személyi állománya 1956. november 4-én hajnali 2 órakor letette az esküt a részére meghatározott feladatok végrehajtására. Az alakulatot Veszprém elfoglalására és a környék katonai megszállására utasították. A hadművelet az eskütelés után egy órával indult meg.

A támadó alakulatok első hulláma a Danuvia laktanyára elfoglalására indult. Ennek a csapatnak egy százada fogta körül a Szentkirályszabadja mellett lévő lokátor állomást. A szolgálatban lévő katonák felébredteték az csapat ügyeletes tisztjét, aki az állomás kapujához ment tárgyalni az ellenség alakulat vezetőjével. Eközben a terület másik oldalán lévő kerítésen is bemászott egy csoport ejtőernyős a katonai létesítménybe.

A szovjet tiszt megadása szólította fel a lokátor állomás parancsnokát, Somlyai Sándor hadnagyot, aki ebbe beleegyezett, átadta a lokátor kulcsát és a fegyverek letételére szólította fel embereit. A magyar katonai létesítmény másik feloldó szovjet katonákat eközben megtámadta az állomás három örkútja, amelyekre a szovjetek tüzet nyitottak. A lokátor állomás előtt álló harcokci és a magyar katonákat leszerelő

szovjetek az eldördült lövéseket támadásnak értelmezték és szintén tüzelni kezdtek. Az így kialakult tűzpárbaj kb. 30-40 másodpercig tartott. A fegyvertelen magyar katonák ezalatt menekültek és megpróbálták elbújni az állomás területén. A lövöldözés következtében a magyar katonák közül Csányi Ferenc, Braun Károly, Francis József életüket veszítették. Két személy, Varga József és Szabó János pedig súlyos sérüléseket szenvedtek. A szovjet ejtőernyősök közül is többen megsebesültek, sőt egyes források szerint több orosz katonája is meghalt a lövöldözés során.

A tűzpárbaj után az orosz csapatok egy teherautóval elszállítottak több foglyul ejtett magyar honvédet és saját sérültjeiket, majd tovább vonultak. Az életben maradt magyar katonák rádióon keresztül azonnal értesíteték alakulatukat a történekről. A Danuvia laktanyában állomásozó 44. honi légvédelmi tüzérezred törzstiszteje, Ács János főhadnagy értesülve az eseményekről riadót rendelt el és elküldte a sérültekhez a rendelkezésre álló sebesült-szállító autót. A katonai mentő 10 perc alatt ért a helyszínre, ahonnan a veszprémi kórházba szállította a sérülteket. Az események leírásából világosan látható, hogy a lokátor állomás 14 fős személyzete nem tanúsított ellenállást és a több halottat és sebesültet eredményező incidens oka félreértés, illetve a támadást vezető szovjet tiszték rossz helyzetértékelése volt.

Pár órával később indult Szentkirályszabadjáról a Veszprémet elfoglaló erők egyik nagyobb harcokci csoportja. A lokátor állomás maradt katonák hallva a közelgő páncélosok hangját elhagyták a létesítmény területét és a közeli erdőszélekben bújtak el. A lokátort és az állomás épületeit ezek a tankok semmisítették meg. A katonai létesítményben szolgálatot teljesítő honvédek maradéka szétszóródott.

(Jámbor T.)

A tripoliszi vérfürdő

A Balatonfüzfő község szovjet megszállása 1956. november 4-én a hajnali órákban kezdődött el. A településen lezajló lövöldözés részleteire így emlékszik vissza Ócsi Lajosné:

„1956. november 4-én hajnalban a litéri nemzetőrök betelefonáltak a gyártelepen lévő központba, hogy orosz mozgólórást vettek észre. Balogh Feri és Balassi Sanyi nemzetőrök motorra ültek és átmentek Litérre. Találkoztak is az oroszokkal, de azok továbbengedték őket. Kb. egy óra múlva jöttek vissza és már majdnem kiértek a vasúti átjáróig, ami a gyártelepre bemeleg, amikor valaki a gyár kerítésén belül egy lövést adott le. Az nem derült ki, hogy ki volt és mire lőtt. A vasúti átjárónál ill. a portán már bent voltak az oroszok, a lövésre kiszaladtak és elkezdtek kergetni a két fiút, gondolván hogy ők löttek. Balogh Feri és Balassi Sanyi az akkor még ott lévő gyógyszerár épülete körül szalagált. Az oroszok még a patikába és a lakásba is többször belétek az ablakon. Bútorok és festmények is megsebesültek a lakásban. A fiúkat megfogták, hátrakötötték a kezüket és rájuk löttek. Balogh Feri a helyszínen meghalt, Balassi Sanyi nem halt meg ekkor. Mikor az oroszok kiszaladtak a portáról és a lövések eldördültek, a gyár területén szolgálatban lévő nemzetőrök Szekinecz József és Kertai Mihály - aki nagyon fiatal, erős szemüveget viselő fiú volt - kiszaladtak a portához. Szekinecz Józsefnek is hátrakötötték a kezét, elvitték a már megölt fiúkhöz és őt is agyonlőtték. Kertai Mihályt az mondták, hogy menjen haza, alig ment azonban 50-60 méterre, hátulról lövéseket kapott és rögtön meghalt. Ezeket az ott szolgálatot teljesítő vasutas mondta el. Amikor minden elcsendesedett, Kertész László gyógyszerész, aki ott is lakott a patika épületében, félve ugyan, de kilesent a kilövöldözött ablakon. Nyőszörgésszerűen hallott, csendben kiment és figyelte, honnét jön a hang. A patikától 5-6 méterrel feljebb ott feküdt Balassi Sanyi az árokban. Laci bácsi bevitte a patikába, ágyba fektette és mivel nagyon fázott, egy kis pálinkát is adott neki, meg fájdalomcsillapító injekciót. Betelefonált többször is a gyártelepi rendelőbe, de az oroszok sem a mentőt, sem az orvost nem engedték ki.”

A motoros járórok elleni fegyverhasználat rossz helyzetértékelésen alapuló hibás döntés volt. Balogh Ferenc és Balassi Sándor eredetileg nem léptek fel támadóan a szovjet csapatokkal szemben és nem adtak le lövéseket az őket üldözőkre sem. Azzal, hogy elfogásuk után - fegyvertelenül - lötték le őket a szovjet katonák súlyos bűncselekményt követtek el!

Kertai Mihály és Szekinecz József brutális kivégzésért minden demokratikus országban hadbírószám elé állítanák az elkövetőket.

Balassi Sándorért végül kora délelőtt jött egy mentőautó Balatonfüredről. A közelben csak a Veszprémi Kórház rendelkezett olyan felszereltséggel, hogy el tudja látni a sérültet, ezért - annak ellenére, hogy a megyeszékhelyen ebben az időben komoly harcok folytak - oda indultak el a beteggel. Először a rövidebb Litér felé vezető úton próbálkoztak, azonban vissza kellett fordulniuk, mert útközben többször rálöttek az autóra. Emiatt a Balatonfüredi Szívkórházba szállították a beteget, ahol lecserezték kötéseit és vérátömlesztésben részesítették. Innen továbbindultak Veszprémbe, amit a Nosztori autóúton keresztül végül sikerült elérniük.

A sérült sorsa a kórház egyik dolgozójának emlékei szerint a továbbiakban így alakult:

Veszprémben Király doktor mütötte meg, aki a hasüregből hat lövedéket operált ki. A műtétet követően Balassi Sanyi túl volt az életveszélyen olyamnyira, hogy már átvihették a kórterembe, ahol természetesen infúzió és egyéb „nyalánkságok” vártak még rá. Ekkor következett be egy másik szerencsétlen esemény: a szovjetek légítámadást indítottak Veszprém ellen. Több géppuska sorozatot zúdítottak a városra és ebben a támadásban a kórház is kapott találatokat. El lehet képzelni Balassi Sanyi lelki állapotát - aki már átélte hasonlót és a társai közül csak ő maradt életben - a rémület pillanatában, az akarárs ösztönével kitépett magából mindent, ledobta magát az ágyról, kimászott a folyosóra és ott halt meg.”

Lenin üzenete 1919-ben a Magyar Tanácsköztársaság vezetőihez: „Lőjétek agyon a szociáldemokratákat és a kispolgárokat. A kommunisták nem hagykozhatnak a burzsoá törvényességre.” (Vathy Zsuzsa: Miért nem tüntetem ki? - Marjai Józsefről - M. N., 2006. 3. 18.)

Kerényi Imre köszöntője

Az 1956-os forradalom és szabadságharc kitörésének 50. évfordulóján, október 23-án tartandó ünnepi városi megemlékezés szónoka Kerényi Imre rendező, tanár lesz. A Hósi Emlékműnél 23-án, hétfőn délelőtt 11 órakor kezdődik városunk ötvenhatos ünnepi megemlékezése - tájékoztatta lapunkat Almádi új polgármestere, Keszei János.

Balogh Elemér

Paradicsomos benzin, lekváros benzin

- részlet az író készülő regényéből -

– Neked még nincsen géppisztolyod, komám? – szólította meg egy beszkrát egyenruhás kalauzféle. – A folyosó végében, a pénztár előtt vételezhetsz magadnak. Mert itt harcosokra van ám szükség, és nem olyan lödörgökre, akik csak bámészzkodni jönnek ide. A mozi-előadások most szünetelnek, ha nem vennéd észre.

Az az igazság, hogy nem volt hozzászokva ehhez a milióhoz. Odalépett éjszakai látogatói elé:

– Hát erre kellett az én boros palackjaim, Kócos? – szólt oda nekik, hangjába inkább egy csöpp nehezlettel.

– Ez csak a Lakatos Kócos – igazította ki a beszkrátos legyintve. – Mert van itt egy másik Kócos is. Az lány. Cigánylány. Egymaga bátrabb az össze srácnál.

– No, én úgy hiszem, hogy azért a Lakatos Kócosot se nagyon kell féltetni – vette védelmébe a barátját Gutait, de mindjárt meg is bánta, amit mondott, hiszen jobban örült volna, ha ez a gyerek kevésbé harcias.

– Jöhét maga is segíteni, ha akar – nézett föl rá Lakatos Kócos, aki először alig ismerte meg őt. – És mért baj az magának, ha van még egy Kócos? – vette oda a beszkrátosnak. – A Pöttömből is kettő van itt, nem?!

– Kettő a Pöttömből? – nevette el magát Gutai. – Ahogy itt körül nézek, van abból ötvenkettő is. És mi ben kell segítenem? Megvédeni Magyarországot, mi? – kacintott rá.

– Azt bizony! Mért? Ez olyan vicces magának? Mert ha nem mi védjük meg, akkor ki az isten csudája fogja megvédeni? – És nemcsak az ő arcáról, hanem a meglett és megfáradt férfiakéről is valami gyerekes buzgalom sugárzott.

A József körút felőli ház második emeletére vezetett föl. A lépcsőházban le és föl rohagáltak az izgatott fégyveresek, legtöbbször tízegyhány éves gyerekek, de voltak közöttük idősebbek is, s mindegyikük-nél puská, karabély vagy géppisztoly. Az utcára néző lakásban a szőnyegeket gondosan felcsavarták, pallókat fektettek le. Azokon jártak, a nehéz óarany függönyöket leszerelték és összehajtogatták, a bútorokat lepedőkkel takarták le. A jobb oldali szoba homlokzati fala bedőlt, a szoba maga kiégett, az ajtófélfákon a festék hólyagosra perzselődött. A fürdőszobában százzal sorakoztak az üres palackok, ezeket az éjszaka folyamán gyűjtötték be a fiúk. Fölfedezte közöttük az övét is, rajtuk a bikavéres címével. A polkokon érintetlen rendben álltak a lakók tisztálkodási és pipere-holmijai, ezekhez a számukra idegen és érthetetlen dolgokhoz szemmel láthatóan senki nem mert nyúlni.

A fürdőszobában is egymás mellé rakva álltak a legkülönbözőbb literes, hét decis és fél literes palackok, de ezek már élesre töltve, ronggyal, parafával bedugaszolva, tele benzinnel, bevetésre várva. A kád előtt egy kopott viharkabátos, szögletes arcú, meggörbödött vállú, félretaposott cipőjű, idősebb, borostás férfi magyarázta a fiatalabbaknak a teendőket. A sok mély ráncból, amint mozgatta a fejét, fények és árnyékok ugráltak a homlokán. Úgy beszélt, mintha tanító katedrálról magyarázna valami borzasztóan érdekes dolgot a tágra nyílt szemmel bámuló nebulóknak, kiabáló hangja már a folyosóról hallatszott, minden mondat után végigsimította halántékán öszülő haját, és körbejárta tekintetét, ellenőrizve, hogy mindenki figyel-e szavaira.

– Ez a Józsi bácsi – súgta oda Gutainak Kócos. És úgy nézett föl rá, mint valami félistenre. – Marós. Sztahanovista.

– Semmi más nem kell hozzá, csak egy ilyen üveg, látod – magyarázta, és mutatta is mindjárt a kezében tartott palackot –, egy bele való dugó, egy darab rongy, meg hát a benzin, amit innen a mozi mögötti kúttól hozhatsz kannában. A benzint tölcserrel, nagyon óvatosan töltöd bele, itt a mosdókagyló fölé, vigyázva, hogy ne folyjon mellé, mert akkor megette a rosseb az egészét. A kezében kap lángot, és te fogsz megégni. Az üveget nem fontos kimosni, egyformán használható a boros benzin, a sörös benzin, a pálinkás benzin, az ecetes benzin, a paradicsomos benzin és a lekváros benzin, attól függően, hogy előzőleg mi volt az üvegben.

Ez tetszett a gyerekeknek, különösen a lekváros benzin.

Nyalogatták a szájuk szélét és nevetgeltek.

– Aztán a dugót belecavarod egy rongyba, úgy

szorítod bele az üveg nyakába. De úgy, hogy a rongy kilógjon, mert azt kell majd meggyújtani gyufával.

Mondta a magát, gesztikulált is lendületesen, de közben le nem vette a tekintetét az újonnan érkező Gutairól. És a nézése inkább gyanakvó volt, mint befogadó, mintha megérezné, hogy ez az ember mire gondol, miféle kétségekkel küszködik.

Gutai Máttyás ugyanis először majdnem nevetőgörcsöt kapott, amikor végigpillantott a szedett-vedett társaságon. Még hogy ez a hosszú karjával megállás nélkül murisan hadonászó Józsi bácsi az olajfoltos viharkabátjában, akár sztahanovista, akár nem, meg az őt tátott szájjal hallgató, néhány tucat rongyos kamasz akar itt megverekedni az oroszokkal! Hiszen a vörös horda, ha megindul, nemhogy a kis Magyarországot, az egész világot képes széttaposni. Van ezeknek egyáltalán fogalmuk arról, hogy mit jelent akár csak egyetlen állig felfegyverzett szovjet hadosztály a huszadik század közepén? A sok ezernyi tank, páncélautó, ágyú? Egy, a Kremlbe hideg fejjel kidolgozott, pusztító erejű hadművelet? Magamat is nevetségessé teszem azzal, hogy itt lödörgök közöttük, gondolta.

Aztán mélyeséges sajnálat kerítette hatalmába. Amint nézte a sugárzó gyerekarokat, olyan érzése támadt, hogy holnapra ezek valamennyien ott hevernek majd a körütn üvegesedő szemmel is azokat vádolva, akik idehajszolták őket, hullamereven vagy szén-égetten, elképzelve, amint kétségbeesett édesanyjuk reménytelenül járja a pesti utcákat, és sehol nem találja őket, vagy ha rájuk lel, akkor sem ismeri föl a széttaposott gyerekestben saját magzatát.

Majd mérhetetlen düh fogta el. Hogy merészeli ez a nyavalyos Józsi bácsi a maga kíméletlen ördögös-ségével behajszolni ezt a kis csapatot ebbe az esztelen kalandba?! Van egyáltalán öneki is gyereke? S ha van, belőle is úgy akarna embert faragni, hogy oda-kergeti a láncfalpak alá?

Érteni sem igen értette ezt az egész kusza fölbolydulást. S nem tudta, ordítani kezdjen-e velük vagy imádkozzon értük. Nem tudta volna megmondani azt sem, mit keres itt egyáltalán, s csak bambán várta, hogy valahogy megvilágosodjon az elméje. És hogy képes legyen eldönteni, hol is igazából az ő helye. Állt ott tanácstalanul, mintha csak azt kérdezné önmagától: miképpen tehetném magamat a magam szemében olyan rokonszenvesnek, mint amilyen ez a gyülekezés had? Miféle erényekkel kellene rendelkeznem, hogy közéljük tartozhassam? Szeretett volna rábukkanni az itteni regula nyitjára, szeretett volna ha nem is elfogadni, legalább megérteni ennek az egyre véresebbé váló harci játéknak a játékszabályait, s nemigen sikerült. Inkább taszított őt a szabályok nélküli toporzékoló fejtelenség.

A távolból egyre erősödő ágyúzás hallatszott.

A viharkabátos egy kis szünetet tartott az előadásban, elfordította tekintetét Gutairól, nyújtózott egyet fáradtan, meglátta, hogy az utcai fronton kikönyököl az ablakon egy vörösös hajú, vastag combú, hórihor-gas, sasorrú lány. Rákiáltott:

– Ne lógasd ki a csöcsödet ott az ablakon, Lujza, csak fölhidod magunkra a figyelmet!

– Mit moleisztál itt engem. Józsi bácsi, hiszen egy fia ruszki nincs most itt a környéken!

– Az ördög nem alszik, kisaným!

– Meg aztán fölkinálad

itt nekünk a pucér sege-

det is, mint valami szajha

– szólalt meg megvetően

Kócos.

– Tartsd a pófád, kis-

öcsi, veled aztán egyálta-

lán nincs kedvem itt szóra-

kozni! – mondta inkább

kedvesen, mint gorombán,

és visszaigazította comb-

ján a szoknyáját. – Külön-

ben is tegnaptól fogva

nem szajha vagyok, ha

nem tudnád, hanem...

– Hanem micsoda?

– Megmondom én

neked... egy... egy... amazon!

– Az meg mi a rosseb?

– Azt én nem tudom, de nem kurva, az hőzihér.

De azért visszahúzódott az ablakból engedelmesen.

Hóféhér volt a bőre, mintha napsugár soha nem érné, térdén föltűrődött a harisnyája, a sok mosásban kinyúlt rózsaszínű kardigánja nem volt begombolva, alóla kibújt melltartójának világoskék pántja, vérvörösrőre rúszozott ajka mögül kicsikarította egészséges fogait, úgy nevetett. Arcvonásai mégis inkább lágyak, szomorkásak voltak, mint darabosak.

– Az ablakon kinézni mindig csak a figyelőnek szabad – folytatta a viharkabátos fontoskodva, úgy, hogy Lujza is meghallja meg a srácok is. – Neki is csak fedezékből, óvatosan, nehogy az utcáról észrevegyék, mert ha a ruszki meglátják, mindjárt odapörkölnék. A dobóknak a többi ablak mögött behúzott fejjel kell lapulniuk. Ha meglátom, hogy jönnek, tank vagy páncélkocsi vagy lövegvontató, mondjuk, én vagyok a figyelő, elkiáltom magam, hogy „készülj!” Erre az összes dobó a kezébe vesz egy előkészített üveget, fejjel lefelé tartja, hogy egy kis benzin leszivárogon a kilógó rongyba. A gyufások készenlétben tartják a gyufásdobozt. „Tüzet!” mondom, mire a gyufás srácok meggyújtják a rongyot. Én meg, amikor odaérnek az ablak alá, te nem láthatod őket, ordítom, hogy „most!”, te meg már dobod is az üveget. Világos? Aztán rohanás kifelé, a folyosóra, mert a ruszki máris szórják a repeszgránátot azokra az ablakokra, ahonnan a bombánkat kapták.

Mire a viharkabátos előadása véget ért, a leckét Gutai is megtanulta.

– Itt maradsz velünk? – kezdte markolászni a kezét csalafintán Kócos, most már tegezte őt, mint régi, meghitt barátját, és ráhunyorított.

– Takarásba! Jönnék! – kiáltotta el magát Józsi bácsi. – Készülj!

Gutai, mielőtt maga is beállt volna a készenlétbe helyezkedő bombahajgálók közé, egy pillantást vetett a még mozdulatlan körútra, s észrevette, amint a Petőfi-hídon keresztül a Boráros tér felől egy beláthatatlanul hosszú szovjet katonai menetoszlop közeledik egyenesen erősödő, egyre hangosabb dübörgéssel, kérelhetetlen, lassú magabiztossággal. A híd maga is reszketett az iszonyú dübörgéstől, s reszketni kezdtek kétdalt a körüli házak is. A sort egy monstruózus T-54-es tank vezette, majd páncélautók, és sorban tüzéségi lövegek, leponyvázott teherautók orsz katonák százai. S mintha ennek a kigyózó menetoszlopnak egyáltalán nem lenne vége. A körutat, magabiztosságukat demonstrálva, golyószórókkal söpörték végig.

Hát igen. A dicsőséges Vörös Hadsereg. A szovjetek hős sereg, világosodott meg előtte a kép. És mielőtt jönnék.

Hamarosan a láncfalpak csikorgását is lehetett hallani, s ez azt jelentette, hogy már egészen közel vannak.

Amint a menetoszlop a kereszteződésbe ért, az élen haladó tankot azonnal kilőtték a Corvin köziek a sarkon elhelyezett páncéltörő ágyúval. A sor megtorpant, és ekkor a körút mindkét oldaláról az emeleti ablakokból ezrével hullottak a Molotov-koktélok az elenséges páncélautókra, a löszeres kocsiakra és a leponyvázott teherautókra, a bennük szorongó szerencsétlen orosz katonákra.

Végig lángba borult a körút.

ÚJ ALMÁDI ÚJSÁG BALATONALMÁDI VÁROS LAPJA

Kiadja az „Almádiért” Közalapítvány, Balatonalmádi, Széchenyi sétány 1.

Felelős kiadó: „Almádiért” Közalapítvány kuratóriuma

Fax: 06-88/438-643 • E-mail: almadiujsg@balatonalmadi.hu

Készült: Tradeorg Nyomda Kft. Fűzőgyártalep

Felelős vezető: Tóth Zoltán

Tipográfia: Kiss Csaba

Engedélyszám: 005-18/1989. ISSN 0864-7860

Alapító szerkesztő: Veszeli Lajos

Szerkeszti a szerkesztőbizottság:

Czuczor Sándor, Sarusi Mihály,

Schildmayer Ferenc, Szabó Kalliópé, Vincze Eszter

Felelős szerkesztő: Sarusi Mihály

Különszámunk a városi önkormányzat,

valamint az Oktatási és Kulturális Minisztérium támogatásával jelenik meg.

Hazáért mindent, hazát semmiért - mondja a kelet-balatoni szólás. A hazáért mindent odaadunk, a hazát semmiért el nem áruljuk - így vették kuruc és negyvennyolcas elődeink nyomán ötvenhatos forradalmáraink is. Így vette az egész nép, minden tisztességes, hazaszerető és szabadságra vágyó ember, míg a tankcsorda ránk nem tiporva vérbe nem fojtotta szabadságharcunkat. Így gondolták az almádiak is... (s)

Fényképfelvételünk az 1956. évi halottak napi almádi megmozdulásról készült.